

EN VÄLMÅENDE KATT

SEYs kattvårdsguide



SEY
FINLANDS DJURSKYDD

BÄSTA KATTVÄN!

Denna guide, *En välmående katt – SEYs kattvårdsguide*, är gjord av Finlands Djurskyddsföreningars förbund r.f. Guiden riktar sig till alla som planerar att skaffa katt, som redan har katt och därmed också tidigare erfarenhet av katter samt för alla som vill lära dig mera om katter. Guiden börjar med en kort återblick över kattens historia. Vidare bekantar vi oss med katten som husdjur, kattens arttypiska beteenden och dess grundläggande behov samt tittar närmare på kattskötsel. Guiden ger även råd hur man förebygger och löser problem som kan uppstå i en kattfamilj.

Informationen i guiden grundar sig på aktuell forskning. Mera grundläggande information finns på nätsidan Kissatieto.fi som upprätthålls av SEY.

En stor del av SEYs medlemsföreningar, frivilliga djurskyddsrådgivare och hundratals andra frivilliga använder största delen av sitt djurskyddsarbete till att hjälpa katter. Frivilliga fångar in lösdrivande katter, tar hand om övergivna katter, sköter om och steriliserar /kastrerar katter som söker hem, ordnar steriliserings-/kastreringskampanjer och informationskampanjer för att förhindra att folk skall överge sina katter. Ändå överges cirka 20 000 katter i Finland varje år av vilka en stor del måste avlivas.

Katten är det vanligaste husdjuret i Finland. Katten är en härlig livskumpan som är värd en god omvårdnad, högklassig föda och lämpliga aktiviteter, precis som vilket annat husdjur som helst som människan tagit på sitt ansvar.



INNEHÅLL

SEY är Finlands största djurskyddsförening och sakkunnig i djurskyddsfrågor. SEYs mål är att alla djur skall må bra i vårt samhälle. SEY ger ut gratis informationspaket om djurs välmående och goda omvårdnad. *En välmående katt* och nätsidan Kissatieto.fi är en del av SEYs förebyggande arbete för katternas väl.



SKALL JAG SKAFFA KATT?

| | |
|---|---|
| <i>En afrikansk vildkatt i ditt hem</i> | 5 |
| <i>Att skaffa katt</i> | 6 |
| <i>Kattunge eller vuxen katt</i> | 6 |
| <i>Stöd inte valpfabriker</i> | 7 |



ATT SKÖTA OM KATTENS VÄLMÅENDE

| | |
|--|----|
| <i>Ett hem med stimulering även för katten</i> | 9 |
| <i>Hemmets faror</i> | 11 |
| <i>Katten är köttätare</i> | 12 |
| <i>En ren kattlåda luktar inte</i> | 14 |
| <i>Sterilisering och kastrering</i> | 15 |
| <i>Fortplantning</i> | 17 |
| <i>Vaccinering, medicinering mot parasiter och identifikationsmärkning</i> | 17 |
| <i>Päls och klor</i> | 20 |
| <i>Viktigt att sköta kattens tänder</i> | 21 |
| <i>Grundhälsovård under kattens olika livsskeden</i> | 22 |
| <i>Då katten är sjuk</i> | 25 |

Text:

Sonja Nurmi-Tuominen ja Heidi Harmaala

Översättning:

Ami Bergström, 2014

Bilder:

Hanna Heikkilä, pärmerna och sidorna 8, 13, 15, 16, 19, 21, 22 - 23 (de nedre bilderna), 26, 30, 34 Pixmac, sida 5
Suvi Elo, sidorna 2, 4, 7 och 22 (den övre bilden) och 24
Vesa Minkkinen, sida 23 (den övre bilden)

Teckningar:

Tuomas Valtanen, sidorna 28 -29

Sakkunniga:

Suvi-Pohjola Stenroos (VMD, DABVP (Feline Practice), spec. kattmedicin) och Helena Telkänranta (biolog, journalist, facklitterär författare och forskare)

Layout:

Purple Workshop Oy

Tryck:

SP-Paino Oy, Nurmijärvi

Publicerat av Finlands Djurskyddsförningars förbund 2014



KATTEN KOMMUNICERAR PÅ FLERA OLIKA SÄTT

| | |
|------------------------------|----|
| <i>Ljudsignaler</i> | 27 |
| <i>Miner och kroppsspråk</i> | 28 |
| <i>Doftmarkering</i> | 30 |



PROBLEMBETEENDEN OCH LÖSNINGAR

| | |
|---|----|
| <i>Jamande på natten</i> | 31 |
| <i>Övervikt</i> | 31 |
| <i>Klösning av möbler</i> | 32 |
| <i>Då katten gör sina behov på fel ställe</i> | 32 |
| <i>Även katten lär sig</i> | 35 |



EN AFRIKANSK VILDKATT I DITT HEM

Tamkatten (*Felis catus*) härstammar från den afrikanska vildkatten (*Felis lybica*) och de har mycket gemensamt. Man kan säga att det rör sig om samma art. Både tamkatten och den afrikanska vildkatten får fortplantningsbara avkomor.



Katten är **ett revirdjur**. Den afrikanska vildkattens sociala kontakter med sina artfränder begränsas till förhållandet mellan kattmamman och kattungen samt till parningstiden. Domesticeringen har gjort tamkatten socialare än dess vilda förfäder. Många tamkatter njuter till och med av andra katters sällskap, men det egna reviret är fortfarande viktigt för den tama katten. Detta skall man komma ihåg, till exempel då det kommer en ny katt eller något annat husdjur till familjen.

Katten är **en strikt köttätare**. Den behöver animaliskt protein och animaliska fetter för att leva. I Afrika, varifrån tamkatten härstammar, är det torrt. Katten får den vätska den behöver från de djur den jagar. Katten känner inte törst så bra, därför förstår den inte att dricka vatten fast den skulle behöva vätska. Kattens njurar kan reglera mängden vätska som lämnar kroppen via urinen. För torr mat och för lite vätska i maten kan leda till att katten insjuknar.

Katten är **ett rovdjur, men också ett byte för större rovdjur**. Detta är förklaringen till kattens reserverade beteende. Katten kan skrämmas av något som människan inte anser vara skrämmande.

Katten härstammar från ett varmt klimat och den klarar sig inte i den nordliga vintern. **Katten hör inte till den finska naturen.**



ATT SKAFFA KATT

I Finland överges årligen tusentals katter. De lyckligaste av dessa hamnar på hittedjurshus eller hos djurskyddsföreningarnas fosterhem för hittedjur. Där blir de omskötta och hittar nya hem. Det finns dock mycket flera katter än goda hem, därför måste många avlivas. Att i årtal leva i ett begränsat utrymme med lite aktivering är inget kattliv. **Att ge hem åt ett hemlöst djur är en djurskyddsgärning.**

KATTUNGE ELLER VUXEN KATT

Då man skaffar katt är det egentligen inte så stor skillnad om man väljer en kattunge eller en vuxen katt, en honkatt eller en hankatt. Liksom alla djur, är katterna individer. Att välja en vuxen katt har dock sina fördelar. Man vet vilket lynne den vuxna katten har och man vet om den kommer överens med andra katter och andra djur, eller om den trivs bäst ensam. **En vuxen katt fäster sig vid sin familj lika starkt som en kattunge gör.**

Många katter njuter av att ha sällskap av andra katter. Bäst kommer syskon eller mamma och dess kattunge överens. På många hittedjurshus söker katter, som kommer bra överens, hem tillsammans. Då man erbjuder hem åt katter som från början kommer bra överens slipper man besväret med att låta katterna lära känna varandra. Man måste dock komma ihåg, att katten är ett revirdjur. Alla katter vill inte ha konkurrerande katter på sitt revir. I alltför stora flockar stressas katten och kan börja urinmarkera sitt revir.

En ny katt skall introduceras till flocken varsamt och stegvis. En rymlig bostad gynnar en fredlig samlevnad. Katternas välbefinnande ökas av att det finns tillräckligt med katt toaletter, klätterställen, gömställen och sovplats i bostaden. Det är också viktigt att ägaren delar sin uppmärksamhet jämnt på alla husdjur.

Om du planerar att skaffa en raskatt, kontrollera att uppfödaren följer de etiska regler som gäller uppfödning och avel av katter, samt att uppfödaren tar i beaktande både kattmammans och kattungarnas välmående. Information om raskatter och dess uppfödare finns på Kattförbundets och de olika raskattföreningarnas hemsidor.

**KATTUNGENS ÖVERLÅTELSEÅLDER
ÄR TRE MÅNADER.**



STÖD INTE VALPFABRIKER

Med valpfabriker menas att valpar, i detta fall kattungar, produceras under bristfälliga förhållanden för att uppnå största möjliga ekonomiska nytta. I dessa valpfabriker föder man upp populära rashundar och raskatter eller blandraser. Trots att försäljaren försäkrar att det är frågan om en viss ras, händer det att det inte finns någonting av denna ras i djuret.

I valpfabriker kommer det nya kattungar hela tiden och hygien är dålig, därför sprids sjukdomar lätt. Kattungen kan insjukna allvarligt och det blir dyrt. Alla kattungar överlever inte, trots att de får vård. Vissa virussjukdomar lever katten med hela livet, eftersom viruset stannar i kroppen som latent. Viruset kan sedan aktiveras som en följd av stress eller av försämrat allmänt tillstånd. Dessutom har kattungen inte socialiserats och berörts under den viktiga socialiseringstidpunkten, vilket kan leda till att katten blir skygg och otålig för stress.

NÅGRA KÄNNETECKEN PÅ VALPFABRIKER:

- **försäljaren erbjuder sig att hämta hem kattungen**
- **kattungen överlämnas på någon parkeringsplats**
- **man får inte träffa kattungen där den fötts upp och inte heller kattmaman eller kullsyskonen**
- **försäljaren pressar en att köpa kattungen.**

Genom att skaffa en katt från en valpfabrik, stöder du denna oetiska verksamhet. I stället skall du anmäla saken till en djurskyddsmyndighet eller till SEYs frivilliga djurskyddsrådgivare.



KATTEN BEHÖVER:

- tillräckligt rymlig katt toalett
- matskålar, keramiska eller metallskålar är bättre än plastskålar
- vattenskålar, stora plana av glas eller keramik är bäst
- hårborste
- tillräckligt högt och stadigt klätterträd
- leksaker
- stadig och rymlig transportbur
- sele och koppel för att gå ute.

ETT HEM MED STIMULERING ÄVEN FÖR KATTEN

En katt som söker föda i naturen lever ett aktivt liv. Den rör sig inom sitt revir och markerar revirets gränser. Maten väntar inte färdigt i matskålen, utan katten måste själv fånga sin mat. För varje fångat litet djur måste katten göra många misslyckade försök. Även ett misslyckat försök får katten att känna välbehag. Det finns mycket att göra och ingen tid att bli uttråkad.

En välskött innekatt ser ut att ha allt bra, men brist på sysselsättning är uttråkande. Katten kan försöka lindra sin uttråkning bland annat genom att söka uppmärksamhet på olika sätt. Katten underhåller sig genom att äta, trots att den inte är hungrig, vilket leder till övervikt. Även överdrivet sovande är ett tecken på att katten är uttråkad. **Uttråkning är innekattens största hälsoproblem** och kan leda till stress och till att katten insjuknar. Förutom att katten, för att må bra, behöver få sina arttypiska beteenden tillfredsställda, behöver katten också sysselsättning för att motverka uttråkning.

Redan innan katten flyttar in, det samma gäller även i erfarna katthem, är det viktigt att granska bostaden kritiskt ur en katts perspektiv. Kattens välmående och trivsel kan ökas genom många inredningsalternativ, och på samma gång kan man förebygga farliga situationer genom att vara förutseende.

Eftersom kattens förfäder varit byte för andra djur är det viktigt att katten har **trygga gömställen** där den kan sova. Katten är mästare på att gömma sig och hittar själv också lämpliga sovplatser där den får vara i fred. Om man har flera katter, måste man se till att det finns tillräckligt många trygga sovplatser.

Så gott som alla kattdjur är skickliga klättrare. De njuter av att sitta högt uppe och iaktta vad som händer i hemmet. **Tillräckligt stadigt och högt klätterträd** gillas av många katter. Många klätterträd fungerar samtidigt som klösträd. Katten gillar också att studera omgivningen genom ett fönster. **Ett plan eller en hylla framför ett fönster** är perfekt för katten att sitta på och studera omgivningen. Detta är viktigt för kattens välbefinnande.



Katten gillar att jaga. Jakten utsöndrar välmåendekemikalier i hjärnan och minskar på stressen. **Lekar där katten får jaga** skall höra till den dagliga rutinen i alla katthem. Då man leker med katten kan man tänka på de olika skedena av jagandet: först upptäcker katten bytet, sen lurpassar den, sen anfaller den och till sist biter den bytet. Bästa leksaken är en kapp eller liknande varifrån det hänger till exempel en leksaksmus.

Kom ihåg att människans hand inte är en leksak! Om katten försöker leka med handen, sluta leka genom att gå bort eller ropa till så katten slutar. Fäst sedan genast kattens uppmärksamhet på en tillåten leksak.

Maten måste nödvändigtvis inte serveras i matskålen. Den kan gömmas i bostaden så att katten får söka den. Kattgodis kan också gömmas i aktiveringsbollar eller hemgjorda aktiveringsleksaker. På detta sätt måste katten jobba för att hitta sin mat och det motverkar uttråkning.

Att gå ut med katten i sele eller att låta katten gå fritt i en inhägnad är en välkommen variation i en innekatts liv. Att lära katten gå i sele går bäst då katten är liten, men även en äldre katt lär sig om ägaren är lugn och har tålmod.

Man börjar försiktigt med att vänja katten vid selen. Sätt på selen och gör någonting roligt så att katten småningom vänjer sig vid den. Det bästa är att träna att gå omkring med katten i selen hemma i lugn och ro innan man går ut. Om katten blir skräm ut kan den lösgöra sig från selen och komma bort. Då man går ut första gången skall man välja ett lugnt område. Ta med transportburen, då kan katten gå in där och lugna ner sig, ifall att den blir skräm av något.

SEY rekommenderar att katten endast går ut i en inhägnad eller att man går ut med katten i sele. Om katten får gå fritt ute, skall den absolut vara steriliserad eller kastrerad och området skall vara tryggt. En katt som går fritt ute kan bli påkörd av en bil eller skadad av ett rovdjur.

Tekniken har kommit till kattägarens hjälp med vad gäller aktivering. Vissa katter njuter av att titta på naturprogram på televisionen. Andra njuter av att lyssna på televisionens naturprogram. Man kan ladda ner spel avsedda för katter till sin tabletdator. Spelet går ut på att katten skall jaga föremålet som rör sig på rutan.

HEMMETS FAROR

De farligaste platserna i hemmet är fönster och balkonger. Den nyfikna katten undersöker gärna världen via fönstrets vädringsspringa eller genom att sitta på balkongräcket. Trots att katten har ett gott balanssinne så kan den falla. Om den faller kan den skada sig allvarligt. Om katten har tillgång till balkongen, skall balkongen vara nätad eller glasad så att den är kattsäker. Kontrollera även att vädringsspringan är kattsäker. Katten har inga nyckelben och den kan dra in axlarna så att den rymmer genom små hål. Fönstrets öppningsmekanism kanske måste justeras eller så måste man näta även fönstret.

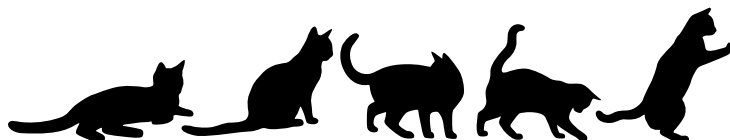
En klättrande och nyfiken katt kan även få till stånd en brand. Därför måste man vara speciellt aktsam med ljus och inte lämna något brännbart material på spisen. Många bränder har fått sin början av ett ljus som fallit eller av att ett husdjur av misstag fått på spisen.

Vissa katter gillar att tugga på krukväxter. Vissa av dessa är giftiga för katter. Det är skäl att försäkra sig om att växterna inte är giftiga och att lyfta giftiga växter utom räckhåll för katten. Plantera till exempel vetebrodd åt katten att tugga på.

En del katter gillar att tugga på snören, trådar och till och med elledningar. Snör och trådar kan förorsaka problem i kattens tarmar. Om en tråd sticker ut från munnen, måste katten föras till veterinären. Man får inte på några villkor dra i tråden, för då kan tråden skada kattens matstrupe. Om katten intresserar sig för elledningar, är det skäl att skydda elledningarna med kabelskydd och att dra ut stickproppen då apparaten inte är i bruk.

Mediciner och kemikalier skall förvaras utom räckhåll för katten. Vanliga mediciner, som paracetamol och aspirin, är livsfarliga för katten. Trots att katten säkert inte skulle äta kemikalier, kan katten få kemikalier i pälsen och får då i sig dessa då den tvättar sig.

Katten kan skadas om man slår fast en dörr hårt, den kan falla i wc-stolen eller gömma sig i tvättmaskinens trumma. Det är bäst att inte låta wc-stolens lock stå uppe i katthem, och tvättmaskinens trumma skall alltid kontrolleras innan man startar tvättmaskinen.



KATTEN ÄR KÖTTÄTARE

Alla kattdjur är strikta köttätare, alltså skall dieten bestå av animaliskt protein. I naturen fångar katter smågnagare, fåglar, insekter och grodor. Den tama kattens mat skall till sin koncistens innehålla detsamma.

Det finns otaliga mängder av färdigmat för katter. Traditionellt indelas maten i torrfoder och våtfoder. På marknaden finns också nedfryst kattmat.

Den minimala mängden vatten som finns i torrfoder, kan förorsaka hälsoproblem hos en del katter. Katten, som härstammar från torra trakter, är van att få den vätska den behöver från maten. Den medfödda törstkänslan är låg hos katten. Då katten får för lite vätska, avsondras det för lite urin och urinen är stark. Detta leder till att katten sällan går på toaletten.

Då urinen stannar i urinblåsan länge, kan det leda till smärtsamma urinvägsproblem. Det kan leda till att väggarna i urinblåsan skadas och börjar blöda eller så kristalliseras urinen. Kristallen irriterar urinblåsan och kan bli till urinstenar som täpper till urinvägarna. Tillståndet är livshotande och kräver att man genast uppsöker veterinärvård. Symptomen kan vara att katten kissar utanför kattlådan eller att den ofta går på lådan och kissar bara lite varje gång. Om dessa symptom uppdragas är det bäst att genast besöka en veterinär.

Om maten innehåller för mycket kolhydrater, kan det leda till övervikt och till att urinens PH-värde stiger, då kan vissa urinkristaller bildas. Läs noga vad maten innehåller för att undvika för mycket kolhydrater.

Våtfodret innehåller tillräckligt med vätska för att upprätthålla en god vätskebalans. Det är skäl att välja sådan mat, som bäst motsvarar kattens näringsbehov.

Många katter får nu och då färskt kött. Katten kan äta rått kött, men det vore bra att frysa ner köttet först. Bra kött för katten är svinkött, kött på fjäderfä, nötkött och vilt. Köttet ges bäst i lite större bitar, ungefär i storleken av en mus. Då får katten tuggmotstånd och käkarna jobbar effektivt. Om köttet är segt rengörs även kattens tänder.

Katten kan också leva enbart på köttbaserad råmat. Om man själv tillverkar maten skall man bekanta sig med kattens näringsbehov. Katten kan inte leva enbart på kött. Katten äter hela sitt byte och får därför viktiga vitaminer och mineraler från ben och inälvor.

Om man ger endast råmat är det viktigt att sköta hygienien väl. Efter att man rört köttet skall man noggrant tvätta sina händer, alla bestick, matskålen och matplatsen.

*Maten skall innehålla
animaliskt protein, fett
och vatten, men bara
lite kolhydrater.*



FISK OCH MJÖLK I MATEN

Fisk har allmänt ansetts vara kattens delikatess. Fisken innehåller också mycket, för katten viktigt, protein och fett. Det finns dock några faror med att ge fisk åt katten. Om insjöfisken ges rå kan katten få bandmask. Dessutom innehåller den råa fisken enzymen tiaminas, som bryter ner B1-vitamin (tiamin). Om katten äter mycket rå fisk, kan det leda till B1-vitamin brist.

Fiskens fett är omätligt, och fiskens bearbetning förbrukar E-vitamin. Om katten äter mycket fet fisk, kan det leda till gulfettssjuka som förorsakas av E-vitaminbrist. Som tumregel kan man säga att fisk en gång per vecka är optimalt.

Laktosen i mjölken förorsakar magbesvär hos de flesta vuxna däggdjur. **Katten behöver inte mjölk. Vatten räcker bra.** Vissa katter gillar surmjölksprodukter, som gräddfil eller naturell yoghurt. Dessa kan man ge nu och då som delikatess.

EN REN KATTLÅDA LUKTAR INTE

Kattlådan är kattens toalett. Det är viktigt för katten att kattlådan och mat-samt vattenskålen ligger långt ifrån varandra. Katten är ett rent djur, och katten vill inte göra sina behov och äta på samma plats. Om de är placerade för nära varandra, kan det i värsta fall leda till att katten gör sina behov utanför kattlådan.

Katten gillar inte att gå på en smutsig kattlåda. Toaletten skall putsas minst en gång per dag – vid behov oftare. Sanden skall regelbundet bytas ut och lådan tvättas. **Man skall ha en kattlåda per katt, plus en extra.**

De flesta katter gillar att kattlådan är tillräckligt stor utan tak. En kattlåda med tak och endast en ingång, kan kännas som en fälla för katten. Dess ventilation är även otillräcklig. Den lämpligaste kattlådan för just din katt hittas endast genom att pröva sig fram.

Den bästa platsen för kattlådan är på ett lugn ställe dit katten kommer obehindrat.

De flesta katter gillar klumpbildande finkornig kattsand av lera. Men olika katter gillar olika sorters sand. Det är bäst att pröva sig fram. Man kan till exempel samtidigt pröva olika alternativ och se vilket katten gillar bäst.

Det viktigaste är att katten gillar att gå på kattlådan. Om katten av en eller annan orsak ogillar lådan så hittar den nog någon annan plats att utträta sina behov på. Katten gillar att kissa på mjuka, lätt absorberbara platser. Därför är sängar, soffor och blomkrukor de näst bästa platserna efter den

finkorniga sanden. Om katten undviker kattlådan kan det leda till att katten sällan kissar vilket i sin tur leder till att urinblåsan irriteras och katten får urinbesvär.



STERILISERING OCH KASTRERING

Katten kan bli köns mogen redan så tidigt som vid dryga tre månaders ålder. Katten löper ungefär i en veckas tid. Under den tiden kan katten bli dräktig. Såvida befruktning inte sker kan katten börja löpa igen om ett par veckor eller om ett par månader. Honkattens beteende ändras radikalt under löptiden. Katten kan vara orolig och högljudd. Det finns risk för att honkatten får livmoderinflammation med åren. Både hon- och hankatter kan börja urinmarkera sitt revir under löptiden. Hankattens urin får en stark lukt. Löptiden är mycket påfrestande både för katten och för ägaren. Därför är det bäst att sterilisera eller kastrera katten så tidigt som möjligt.

Tidigare trodde man att katten måste ha fått en kull innan hon kunde steriliseras. Detta stämmer dock inte. Idag vet man att katten kan steriliseras eller kastreras redan innan den blivit köns mogen, till och med redan som kattunge. Detta kallas tidig kastrering eller tidig sterilisering.



Tidig sterilisering och kastrering har gjorts redan i tiotals år. Man har också forskat i ämnet och upptäckt att det har många fördelar:

- **Kattungen återhämtar sig och läker snabbare.**
- **Katten hinner inte lära sig beteenden som har med könsmognad att göra, som urinmärkning.**
- **Risk för juvertumör hos honkatter minskar.**

Att sterilisera eller kastrera katten påverkar inte kattens personlighet, det ökar kattens livskvalitet. Den enda stora utmaningen är att se till att katten inte blir överviktig. Energibehovet minskar, om matportionerna inte minskas kan katten bli överviktig.

FORTPLANTNING

Katten är dräktig cirka 65 dygn. Tecken på att katten är dräktig: kattens juver (bröstvårter) blir rödare, katten går upp i vikt och löpningen uteblir. En dräktig och ammande katt behöver kvalitativ föda med extra mycket energi samt hög protein-, mineral- och vitaminhalt.

Ofta sköter katten själv hela förlossningen, men ägaren skall vara med och övervaka ifall att det uppstår problem. Om honan har väldigt ont eller om inga kattungar syns till trots krystvärkar, skall en veterinär genast tillkallas. Hjälp behövs även om honan inte börjar sköta sina nyfödda genast efter födseln.

Om man misstänker att katten är dräktig, gäller det att i tid skaffa information om dräktighet, födsel och skötsel av kattungar.

VACCINERING, AVMASKNING OCH IDENTIFIKATIONSMÄRKNING

Vaccinering, avmaskning och ID-märkning hör till kattens bashälsövård. SEYs medlemsföreningar och andra djurskyddsföreningar som överlåter katter, har vaccinerat, avmaskat och ID-märkt katterna innan de överläts till sina nya hem. En del av kostnaderna för detta ingår i överlåtelsepriset.

ÄVEN INNEKATTER SKALL VACCINERAS REGELBUNDET

Katter skall vaccineras mot smittosamma kattsjukdomar. Vissa virus är sega och överlever länge i naturen. Viruset kan komma in med skorna och smitta katten, trots att katten aldrig varit ute.

Kattungen får antikroppar mot smitta från modersmjölken, men endast om kattmamman är vaccinerad. Dessa antikroppar räcker dock inte hela livet. Kattungen skall vaccineras redan före den är i överlåtelseålder varefter vaccinationen skall förnyas regelbundet enligt Eviras vaccinationsrekommendation.

Huskatten vaccineras vanligen mot kattpest och kattsnuva. Utställningskatter och katter som reser med familjen kan också vaccineras mot rabies.

Kattpest är en allvarlig virussjukdom som det inte finns medicin eller behandling mot. Symptomen är kraftiga kräkningar, diarré och feber. Viruset är aggressivt och leder ofta till döden. Dessutom är viruset mycket segt och det kan överleva i naturen i upp till ett års tid.

Kattsnuva är en infektion i luftvägarna som ger influensaliknande symptom. Kattsnuva förorsakas av flera olika sjukdomsframkallande virus. Olika virus orsakar olika symptom: rinnande ögon, snuva, feber, ögoninfektion, sår i munnen och svalget samt till och med lunginflammation. Viruset smittar till exempel via oreana mat- och dryckeskeglar.

Katten kan vara frisk bärare av viruset som aktiveras och smittar till exempel vid stress.

Vaccination ger inte ett hundra procentigt skydd, men katten insjuknar lindrigare då den är vaccinerad. Om man har flera katter, eller om katten besöker utställningar eller kattpensionat är det skäl att vaccinera mot kattsnuva.

Rabies är en allvarlig virussjukdom, som leder till döden. Människan kan också smittas av rabies. Finland är ett rabiesfritt land, varför sannolikheten att smittas är liten. Rabies finns inte bland vilda djur i Finland. I våra grannländer Ryssland och de Baltiska länderna finns dock rabies bland vilda djur. Därför är det viktigt att vaccinera utegående katter i gränsområden mot rabies. Även katter som reser utomlands skall vaccineras mot rabies.

KATTENS VANLIGASTE PARASITER ÄR SPOLMASK OCH ÖRONKVALSTER

Katten kan drabbas både av invärtes- och utvärtes parasiter.

Kattens vanligaste invärtes parasiter är spolmask och bandmask. Även inne-katter kan ha invärtes parasiter. Kattungar skall avmaskas regelbundet redan innan överlåtelseåldern, kattungen kan få parasiter från modersmjölken.

Innekatten kan få parasiter från parasitägg som hämtas in med skorna. Utegående katter kan få parasiter från byten som de äter.

Det finns två alternativ att välja på:

- Regelbunden avmaskning av innekatten ett par gånger per år och utekatten oftare. Apotekspersonalen eller veterinären hjälper med att välja rätt medicin.
- Undersökning av kattens avföring regelbundet hos veterinären. Avmaskning då parasiter påträffas.

Av utvärtes parasiterna är öronkvalster den vanligaste. Öronkvalstret lever i kattens örongångar. Kvalstret förorsakar klåda och kan ses som ett mörkbrunt sekret i örat. Medicin finns att köpa hos veterinären eller på apoteket.



Så här ger du medicin åt katten

Håll ett stadigt grepp om katten så att katten sitter stilla på bordet eller på golvet. Lyft försiktigt upp kattens huvud åt ena sidan med din ena hand. Öppna kattens mun med den andra handen och sätt medicinen så långt in som möjligt i kattens mun. Medicin i flytande form sprutas in försiktigt vid kinden mellan tänderna. Håll lätt fast kattens mun. Du kan också lätt massera kattens hals. Om katten slickar sig om nosen är det ett tecken på att den svält medicinen.

Om katten stretar emot, kan man linda in katten i en handduk så att bara huvudet stannar utanför. Då kommer katten inte åt att klösa. Då katten tagit sin medicin, belöna den med lek eller med någon godbit.

Många maskmediciner, och även andra mediciner, kan man späda ut i en liten mängd vatten, och blanda i kattens mat. Då måste man givetvis se att katten äter upp hela portionen. Alla mediciner kan dock inte lösas upp i vatten, orsaken kan vara att de är sådana som man inte får dela eller så smakar de så illa att katten vägrar äta dem.

IDENTIFIKATIONSMÄRKT KATT HITTAR HEM

Nuförtiden ID-märks en stor del av alla katter med ett mikrochip. Mikrochipet är av samma storlek som ett risgryn som sticks in under katten nackskinn med en spruta. En mikrochip läsare läser av chipet genom huden. På detta sett ser man chipets identifikationsnummer, vilket är registrerat i ett register var ägarens kontaktuppgifter framgår.

Det finns flera olika register. SEYs medlemsföreningar använder sig av Turvasiru-registret. Information om vilket djur som helst kan registreras i Turvasirus nättjänst. Man kan söka informationen på nätet dygnet runt.

Katten kan komma åt att rymma, trots att ägaren är försiktig. I bästa fall hamnar katten då på ett hittedjurshus, varifrån ägaren kan hämta hem den. Om katten då är ID-märkt hittas ägaren genast. Man måste komma ihåg att uppdatera sina uppgifter i registret, annars är det omöjligt att hitta ägaren.

PÄLS OCH KLOR

Trots att katten själv tvättar sig regelbundet, är det också viktigt att borsta katten. Då lossnar lösa hår som annars hamnar i kattens mage och tarm. Långhåriga katter kräver extra omvårdnad, för att inte pälsen skall tova sig.

Katten tvättar sig dagligen genom att slicka pälsen. Därför behöver katter nödvändigtvis inte tvättas. Om katten är sjuk eller gammal, kan det leda till att den inte orkar tvätta sig. Då kan man tvätta katten, samma sak gäller om katten smutsar ner sig. Långhåriga katter kan behöva tvättas regelbundet.

Kattens klor behöver inte nödvändigtvis klippas. Man kan dock klippa bort den yttersta spetsen, till exempel med en nagelklippare, om klon är mycket vass. Man skall dock akta nerven inne i klon.

Alla katter gillar inte att man borstar eller klipper klorna. Man kan dock varsamt vänja dem vid behandling, genom att genast efteråt leka eller ge godbitar. Då lär de sig förknippa behandlingen med något positivt.



VIKTIGT ATT SKÖTA KATTENS TÄNDER

Tandproblem är vanliga hos katter. Katten får inte ofta hål i tänderna, men tandsten är vanligt.

Tandsten uppstår då placken på tänderna hårdnar, det sker som en följd av att placken kommer i kontakt med kattens saliv. Hur lätt tandsten bildas beror på vad katten äter och på hurdan saliv katten har. Plack och tandsten kan irritera tandkötet och leda till tandköttsinflammation. Inflammationen kan sprida sig till tandköttsvävnaden och leda till att tanden lossnar. En bakterieinflammation i munnen kan dra ner på kattens allmänna tillstånd.

Man kan borsta kattens tänder. Det finns tandborstar och tandkräm gjorda för katten. Om katten har tandsten, måste det tas bort av en veterinär. Katten sövs ner under ingreppet.

GRUNDHÄLSVÅRD UNDER KATTENS OLIKA LIVSSKEDEN

1. TIDEN SOM LITEN KATTUNGE 0 - 3 MÅNADER

Kattungen behöver sin mamma och sina kullsyskon åtminstone tills den blir tre månader gammal. Av dem lär sig katten bland annat kattspråket och lekens regler.

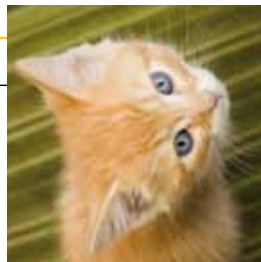
Vid denna ålder lär sig kattungen också att göra sina behov på kattlådan. Kattungen behöver en liten låda redan i tre veckors ålder. Kanterna skall vara så låga att katten lätt kommer upp.

I detta livsskede är det speciellt viktigt, att människan umgås mycket med kattungen. Viktigast är detta från två veckors ålder till en och en halv månads ålder. Då kattungen vänjer sig vid människan i denna ålder växer den upp till en tam och trygg vuxen katt, som lever ett stressfritt liv med människan.

Kattungen behöver säkra leksaker samt utrymme att röra sig och leka på. Då katten redan i detta skede bekantar sig med vanliga ljud och föremål i hemmet, så förhåller den sig även i framtiden modigt till dessa. Man skall dock akta sig för att skrämma en kattunge.

Kattungen får sina första vaccinationer.

Nu kan man redan sterilisera eller kastrera kattungen.



3. VUXEN KATT 1 - 10 ÅR

Även en vuxen katt behöver dagligen tid och lek med sin ägare.

Övervikt är farligt även för katten, därför är det viktigt att se till att katten inte går upp i vikt.

Katten skall årligen på hälsokontroll till veterinären. Samtidigt förnyas vaccinationerna.

Kontrollera regelbundet kattens tänder och mun. Inflammation förorsakad av tandsten kan leda till att tänderna lossnar och den allmänna konditionen försämras.



Vid den årliga hälsokontrollen kontrolleras katten grundligt, vaccineras, vägs och tänderna kontrolleras. En äldre katts blodtryck kontrolleras och man tar blodprov och röntgenbilder för att utesluta eventuella hälsorisker.

2. TIDEN SOM KATTUNGE FRÅN 3 MÅNADER - 1 ÅR

Kattungen flyttar till ett nytt hem.

Kattungen lär sig det nya hemmets vanor: den hittar mat- och vattenplatsen samt lär sig att klösa på tillåtna platser.



Kattungen skall skonsamt bekantas med hur man borstar pälsen och tänderna, med hur man klipper klorna samt hur man kontrollerar tänderna och öronen. Detta underlättar kommande veterinärsbesök samt gör det lättare, att i framtiden ge medicin åt katten. Det lönar sig att även bekanta kattungen med selen, koppel och transportbur redan i denna ålder.

Det är skäl att låta kattungen bekanta sig med olika matsmaker. På detta sätt lär den sig att äta mångsidigt och är inte så kräsen med maten som vuxen.

Kattungar gillar att leka och det är viktigt med gemensamma lekar med människan.

Katten skall steriliseras eller kastreras så fort som möjligt. Om katten hinner bli köns mogen kan den av misstag bli med kattungar. En steriliserad eller kastrerad katt doftmarkerar mera sällan.

4. ÅLDERDOM 10 ÅR -

En gammal katt behöver också uppmärksamhet, ömhet och gemensamma lekstunder med sin ägare, precis som yngre katter.

Den gamla katten kan få dålig hörsel. Då hörseln försämras kan katten bli högljudd.

Katten kan drabbas av symptom som tyder på demens.

Om katten har svårt att hoppa, eller om den rör sig stelt kan den lida av ledgångsartros.

Vid denna ålder är det skäl att regelbundet besöka veterinären, då kan man i tid upptäcka sjukdomar som kan komma med åldern. Det finns hjälp att få till många av dessa krämpor.

Då katten är svag och livskvaliteten lider och man vet att det inte mera blir bättre, då är det dags att fatta det svåra beslutet att ge katten eutanasi. Då veterinären gör detta är det smärtfritt för katten.





DÅ KATTEN ÄR SJUK

Katten försöker dölja tecken på smärta och sjukdom så länge som möjligt. Man skall därför noggrant följa med hur katten mår och regelbundet genomsöka hela kroppen för att upptäcka eventuella smärtor. Även munnen skall undersökas för att upptäcka tandsten och inflammation i tandkötet.

En frisk katt har klara ögon, utan sekret. Om katten är sjuk kan en vit hinna komma fram från kattens inre ögonvrå, en så kallad blinkhinna eller tredje ögonlock.

Katten tvättar sig genom att slicka pälsen. Då hamnar lösa hår i magen. En del katter spyrr upp hårbollar regelbundet. Genom att regelbundet borsta katten, kan man minska på mängden hår som hamnar i kattens mage. **Kräkningar** kan även vara ett tecken på att katten är sjuk. Om katten samtidigt som den kräks även har andra symptom, om kräkningarna håller i länge eller om katten blir svag, då skall man genast besöka en veterinär.

Kattens **diarré** upptäcks snabbt om katten är en inne katt. Lös mage kan bero på att olämplig mat. Mjölakens laktos förorsakar magproblem hos många katter. Om diarrén är långvarig eller upprepas ofta, skall man kontakta en veterinär.

Symptom på sjukdom kan också vara trötthet eller att katten **slutar äta**. Om katten helt slutar äta kan det vara farligt. Redan ett par dagar utan mat kan leda till fettlever, vilket är livshotande för katten. Orsaken till att katten inte äter skall utredas av en veterinär.

Förändringar i kattens beteende kan även vara ett tecken på att katten är sjuk. Katten kan dra sig undan eller bli aggressiv. Följ även med hur katten betar sig på toaletten. Om katten **gör sina behov utanför kattlådan**, kan det vara ett symptom på en sjukdom. Om katten kissar mera eller mindre än vanligt, kan även det bero på sjukdom.

En sjuk katt kan sluta tvätta sig och håret kan bli glanslöst eller verka fett. Å andra sidan kan katten börja slicka det sjuka stället speciellt mycket, vilket märks av att håret där blir tunt eller det blir helt hårlösa fläckar i pälsen. Ett sådant beteende kan även bero på stress.





Katten kommunicerar via ljud, rörelser, kroppsspråk och lukter. Kattens kommunikation är diskretare än människans och till exempel hundens. För att människans och kattens förhållande skall fungera bättre, skall människan lära sig åtminstone grunderna av kattens språk.

LJUD

Jamande

Jamande hör till tamkattens och människan gemensamma kommunikation. Kattungar jamar till mamman då de behöver något. En vild katt har ingen att rikta sitt budskap till, därför faller jamandet bort då vildkatten blir vuxen. Den tama katten kan dock även i vuxen ålder meddela människan om att den vill ha mat eller uppmärksamhet.

Hälsningsljudet, ”mir”

Då katten hälsar på människan eller på en katt vän, hälsar den med ett ljud som låter som om det var någonstans mellan en hög spinning och ett jamande. Katten kan upprepa detta ljud under hela hälsningen.

Spinnande

Då människan smeker katten kan den börja spinna. Det låter som en liten motor och känns på katten som en lätt skakning. Katten kan även spinna då den hälsar på människor eller andra katter. Den spinner också då den ammar.

Då katten spinner betyder det inte nödvändigtvis att katten är avslappnad och nöjd. Även katter som är allvarligt skadade, sjuka eller hos veterinären kan spinna. Man antar att katten då spinner för att lugna ner sig själv och alla runt omkring för att därmed förhindra en eventuell attack.

Fräsande

Det är inte endast katten som fräser. Även andra djur varnar sina antastare genom att fräsa.

Morrande

Då katten morrar är det en allvarligare varningssignal. Om fräsandet inte räcker tyr sig katten till att morra.

MINER OCH KROPPSSTÄLLNINGAR



Normalt, avslappnat tillstånd. Då katten inte är rädd pekar öronen framåt. Ögonen är ovala.



Då katten kisar med ögonen ler den. Då katten kisar med ögonen åt människan förhåller sig katten vänligt till människan. Du kan då svara genom att kisa med ögonen mot katten.



Katten är lite rädd. Då katten blir skrämmd av något blir ögonen helt runda och öppna.



Katten är väldigt rädd – kom inte närmare för då anfaller jag! Kattens ögon stryks bakåt, den visar tänderna samt fräser och morrar. Katten är redo att försvara sig genom att klösa och bita.

Normalt, avslappnat tillstånd. Då katten är avslappnad är ryggen rak och svansen hänger lite nedåt.



Då en trygg katt kommer och hälsar på en människa eller en annan katt, går den avspänt framåt med svansen rakt upp och huvudet lite framböjt.



Katten är lite rädd. Då katten är osäker, och inte vet om den nu skall försvara sig eller springa bort, lyfter den framtassen upp, redo för att slå till med tassens vid behov. Samtidigt är bakbenen färdiga för att springa iväg om det behövs.



Katten är rejält rädd. En skrämmd katt reser ragg och lyfter svansen i en båge. Håren på ryggen och svansen stiger rakt upp. Nu är katten färdig att försvara sig vid behov.



DOFTER

Katter kommunicerar med andra katter via feromoner som avges i luften. Katten förmedlar feromonmeddelanden till andra katter till exempel genom urin och avföring eller via körtlar till exempel på trampdynorna eller på kinderna.

Människan kan dra nytta av kattens feromonmeddelanden. Ett feromon på området kring kattens huvud, har visat sig påverka lugnande på katten. En avslappnad och lugn katt revirmarkerar genom att dra kinden och pannan mot föremål eller ytor. Även syntetiskt feromon lockar katten att markera och slappna av.

Då katten upplever att platsen är kindmarkerad, markerar den högst antagligen inte platsen genom att klösa eller urinera. Syntetiskt feromon kan alltså användas för att lära katten var den får klösa. Katten behöver dock alltid ett ordentligt klösställe – kattens behov av att klösa går inte att ta bort.

Kattens syntetiska feromon säljs under namnet Feliway. Det finns som spray eller som doftavgivare. Doftavgivaren placeras i ett vägguttag. Feliway spray appliceras på föremål och ytor.





Någon gång kan det uppstå problem i relationen mellan människa och katt. Då man söker lösningar på problemet skall man först utesluta att det inte beror på en fysisk sjukdom. Sen skall man fundera på om någonting i kattens omgivning eller människans beteende borde ändras. Då katten börjar bete sig på ett sätt som människan anser vara problematiskt, beror det ofta på att katten upplever stress.

Om ingen lösning hittas på kattens icke önskvärda beteende, eller om man inte lyckas lära bort ett icke önskvärt beteende, vänder sig den ansvarsfulla kattägaren till en specialist. Till exempel en veterinär som är specialiserad på kattens beteende kan hjälpa.

JAMANDE PÅ NATTEN

Jamandet är kattungens sätt att begära saker av sin mamma. Bland vilda katter faller beteendet bort då katten blir vuxen. En jamande katt behöver något av sin ägare: mat, uppmärksamhet eller sysselsättning. Det blir ett problem först då nattsömmen regelbundet störs av jamandet.

Då man söker lösning på problemet, är det skäl att först se till att katten får tillräckligt med sysselsättning dagtid. Då orkar katten sova åtminstone en del av natten.

Jamandet är ett inlärt beteende. Katten har tillräckligt ofta fått gensvar på sitt jamande. Då man vaknar på natten till att katten för liv, kan det kännas som en bra idé att krasa katten eller att ge mat åt den. Det betyder dock att katten får belöning för sitt beteende. Genom att jama fungerar servicen. Detta leder till att det oroliga nattbeteendet blir till en ovana för katten.

Denna tråkiga ovana kan dock läras bort, men det kräver tålamod. Om beteendet inte leder till en belöning, som uppmärksamhet eller godbitar, kommer det småningom att glömmas bort. Först kommer det dock antagligen att förvärras, eftersom katten kommer att ropa allt högre då ägaren inte mera reagerar som förut. Det är skäl att minnas, att om ägaren ger vika en enda gång, fortsätter det nattliga jamandet. Belöning nu och då räcker till för att upprätthålla ovanan. Om ägaren har tillräckligt med tålamod kommer ovanan dock att försvinna för gott.

Om en gammal katt jamar på natten, kan det bero på förändringar som har med åldrandet att göra. Katten kan även reagera på smärta genom att jama. Om det sker plötsliga förändringar i kattens jamande är det skäl att uppsöka en veterinär.

ÖVERVIKT

Övervikt är vanligt bland innekatter. Övervikt utsätter katten, liksom människan, för hälsoproblem som diabetes och ledproblem.

En steriliserad eller kastrerad katts energibehov är 20-30 % lägre än en osteriliserads eller okastrerads. Samtidigt ökar steriliseringen och kastreringen på kattens aptit.

Innekatter lever ofta ett alldeles för passivt liv, vilket också gynnar fettets lagring i kroppen. Det är skäl att hålla kontroll på matens energiinnehåll. Torrfoder innehåller mera energi än våtfoder, eftersom våtfodret innehåller en större mängd vätska.

Om katten är uttråkad, kan den börja tillfredsställa sig genom att äta trots att den inte är hungrig. Lösning på både uttråkningen och ett passivt liv är att börja leka mera med katten. Då katten leker växer musklerna och ämnesomsättningen ökar. Detta främjar bantningen, men viktigaste av allt, katten får tillfredsställelse av leken och behöver inte söka tillfredsställelse i maten.

Kattens bantning skall ske långsamt. Katten får under inga omständigheter fasta. Proteinmängden i maten skall inte minska under bantningskuren. Uppmärksamheten skall fästas vid matens fett- och kolhydratinnehåll.

KLÖSNING AV MÖBLER

Katten har ett behov av att klösa, detta behov går inte att lära bort. Då katten klöser gör den tre saker: för det första markerar den sitt revir med doftkörtlarna på sina trampdynor, för det andra skrapar den loss klons yttersta skikt och för det tredje stäcker katten på sig. Människan kan påverka var katten klöser. Ett ordentligt klätterträd är tillräckligt stadigt och högt, så att katten kan sträcka upp sig med hela sin längd då den klöser. Även en matta fastsatt på väggen eller en möbel som katten får lov att klösa på är bra alternativ.

Bestraffning av katten är lönlöst. Det kan till och med förvärra situationen. Katten upplever, som en följd av ägarens hotfulla beteende, sig osäker och försöker lugna ner sig genom att klösa mera. Man kan i stället försöka förhindra att katten kommer åt stället. Genom att spruta Feliway-feromoner på stället där katten inte får klösa, kan man också få katten att sluta.

Ett annat sätt är att ersätta den icke önskvärda platsen med en önskvärd. Då katten klöser på fel ställe skall man milt flytta katten till stället där den får klösa, till exempel ett klätterträd, och försöka locka den till att börja klösa där. Klätterträdet skall då först placeras nära den plats där katten gillar att klösa. Även kattens favoritsovplats kan vara nära klösträdet. Många katter klöser och sträcker på sig genast då de vaknat.

DÅ KATTEN GÖR SINA BEHOV PÅ FEL STÄLLE

Det finns två orsaker till att katten urinerar. Den tömmer sin urinblåsa eller den doftmarkerar sitt revir. Då katten urinerar utanför kattlådan, är det skäl att ta reda på vilket det är frågan om. Förändringar i kattens beteende krä-

ver att ägaren reagerar. Det kan vara frågan om en mycket smärtsam och till och med livsfarlig sjukdom. Om katten urinerar på fel ställe beror det inte på att katten vill hämnas eller att den demonstrerar sitt missnöje. Katten förstår inte att den orsakar förtret åt ägaren genom att urinera på fel ställe. Katten är inte heller benägen till att hämnas.

En steriliserad eller kastrerad katt urinmarkerar vanligtvis inte sitt revir. Men om till exempel en kastrerad hankatt är kastrerad mycket sent, har den redan kunnat utveckla urinmarkeringen som en ovana. Katten kan även börja markera då den är stressad. Saker som kan stressa katten är att det finns för många katter i hemmet, att ägaren uppför sig oberäkneligt eller att det kommer en ny familjemedlem. Urinmarkeringen lugnar ner katten och är kattens sätt att lindra stress.

Platsen där katten urinmarkerat skall tvättas ordentligt. Lukten av urin får katten att urinmarkera på samma ställe på nytt. Det kan hjälpa att spruta Feliway-feromon spray på platsen. Katten markerar inte med feromoner och urin på samma ställe.

ANDRA ORSAKER TILL ATT KATTEN GÖR SINA BEHOV UTANFÖR KATTLÅDAN:

Urinvägssjukdom

Det gör ont då katten urinerar. Det första tecknet kan vara att katten urinerar en mindre mängd per gång. Detta beror på att katten försöker tömma sin sjuka urinblåsa så ofta som möjligt. Den kan sedan börja förknippa det onda med kattlådan. Då börjar den undvika lådan.

Urinvägssjukdomar kan vara livsfarliga för katten. Om kristaller täpper till urinvägarna är det bråttom till veterinären.

Katt toaletten är smutsig, på fel ställe eller av fel modell, katten har inte fri tillgång till den, eller kattströet är av fel sort enligt katten

I naturen gör katten inte nödvändigtvis sina behov två gånger på samma ställe. Om kattlådan inte är städad kan katten välja att göra sina behov någon annan stans. Även om platsen är för orolig, till exempel bredvid en hushållsapparat som för oljud, kan katten välja en lugnare plats. Om kattströet känns obekvämt under kattens tassar kan katten börja undvika lådan.

Man skall locka katten till att börja använda kattlådan genom att ge den flera olika alternativ av lådor. Varje gång katten gör sina behov på rätt ställe förstärker det beteendet. Det lönar sig också att pröva på olika sorters kattströ.

Inlärt beteende

Det kan hända att katten inte lärt sig att gå på kattlådan. Den gjorde kanske sina behov annanstans som liten. Trots att katten lärt sig använda kattlådan, kan den då den blir sjuk eller om man byter ut kattströet, börja använda en



annan plats. Att använda denna nya plats blir sedan till en vana.

Det lönar sig inte att bestraffa katten för att den utför sina behov på fel ställe. Katten kan nödvändigtvis inte förknippa ägarens ilska och smärftfulla beteende med att den gjort sina behov på fel ställe. Den kan till och med lära sig att vara rädd för människan.

Först lönar det sig att förhindra att katten kommer åt att göra sina behov på fel ställe. Om det är omöjligt, kan man skydda platsen till exempel med plast. Plasten drar inte i sig urin, katten vill inte smutsa ner sina tassar.

Urinen skall tvättas bort noggrant. Lukten av urin lockar katten att urinera på samma ställe. Djuraffärer säljer medel som är lämpade för ändamålet, men även ättika tar effektivt bort lukten. Man skall undvika medel som innehåller klor eller ammoniak. Lukten påminner om kattens urin och kan inspirera katten att fortsätta sitt beteende.

ÄVEN KATTEN LÄR SIG

Man jämför ofta katten och hunden samt hur de lär sig. Det påstås att katten inte kan lära sig och att det är omöjligt att lära katten saker. Det stämmer inte. Hunden har utvecklats från ett socialt djur som jagar i flock. För katten är det jämförelsevis nytt att leva i en fortsatt social samvaro. Katten reagerar inte på människans beröm och tillrättavisning lika effektivt som den socialt mästerliga hunden. **Samma inlärningsregler styr dock katt, hund och människa: vi strävar till att göra saker som leder till trevliga saker och vi undviker sådant som leder till förtret.** Sådant som inte leder någon vart, undviker vi, de glöms småningom bort.

Människan kan påverka kattens beteende genom att följa denna inlärningsregel. Då beteendet leder till någonting som katten uppskattar, som kattgodis, uppmärksamhet eller lek, då förstärks detta beteende och det upprepas högst antagligen. Belöningen skall följa direkt på beteendet, för att katten skall koppla ihop dessa med varandra.



PÅ SEYs INTERNETSIDA KISSATIETO.FI FINNS MERA INFORMATION PÅ FINSKA OM ATT SKAFFA KATT, OM KATTSKÖTSEL SAMT OM KATTENS VÄLMÅENDE.

Vårt arbete är beroende av ditt understöd.

Genom att bli medlem i SEY
stöder du vårt arbete för djurens
väl i vårt samhälle.

Ju flera medlemmar vi har,
desto större inflytande har vi.

Bli medlem på SEYs hemsidor
www.sey.fi

SEY Finlands Djurskyddsföreningarnas förbund rf
Fågelviksgatan 10
00500 Helsingfors
tfn 0207 528 420 (vardagar 10-15)
E-post: sey@sey.fi
Hemsidor: www.sey.fi

SEY
FINLANDS DJURSKYDD
www.sey.fi • www.kissatieto.fi